

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cerimonien Vande Heylighe Roomsche Kercke Raeckende De Processien, De Pelgrimagien, Het Vvy-Water Ende Begravenisse

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

§. I. Wordt bethoont uyt Schriftuer, dat de Pelgrimagien goedt ende loffelijck zijn.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34094

22 Cerimonien raeckende de Pelgrimagien
HET EERSTE CAPITTEL.

§. I.

Wordt berhoont uyt Schrifruer, dat de Pelgrimagien goet ende loffelijck zijn.

Deuteronomij Capite 16.

V. 5. **G**Hy en sult het Pascha niet moghen offeren in alle uwe steden, de welcke uwen Heere uwen God gheven sal.

V. 6. Maer op die plaetse de welcke den Heere uwen God verkielen sal.

V. 16. Drymael in 't jaer sullen alle uwe manlijke personen verschijnen voor het aensicht des Heeren uwen Godts, inde plaetse die hy verkielen sal: op het feest der onghesuerde brooden, ende op het feest der weken, ende op het feest der tabernakelen.

De plaetse die God naderhandt heeft verkielen is gheweest de stadt van Jerusalem; derwaert sijn die Joden drymael 's jaers / te weten / tot den Paesch-dagh / tot den Sincen / ende tot den feest-dagh der tenten reysen / om Gode daer bysonderlijck te gaen dienen met offeranden / ende andersints.

1. Regum, oft Samuelis Capite 1. v. 3.

Helcana gingh opwaerts uyt sijne stadt op de ghesette daghen, om aen te bidden, ende om te offeren den Heere der heerschaeren te Silo.

Hier wordt ghesproken / seght den Dordrechtse Bijbel s. *Bemerk.* vande dry jaerlijcksche feest-dagen der Joden.

Ioannis Capite 12. v. 20.

Daer waeren sommighe Griecken, uyt de ghene die oecomen waren, om op den feest-dagh te aenbidden.

Astorum Capite 8. v. 27.

Ende siet een moorman, den kamerlinck van Candace de Coninghinne der mooren, die over alle haere schatten was, was ghekomen om te Jerusalem te aenbidden.

Op dese Schrijftuer plaetsen en ballen noch uytlegginghen / noch verklaringhen; want de reysen ofte Pelgrimagien uyt debotie aenghenomen naer de stadt van Jerusalem, van Joden / van Griecken / van Mooyzen / staen hier soo klaer uytghedrukt / als sy konnen: Christus heeft die oock met sijn exempel willen appoberen:

Siet Luca Capite 2.

V. 41. Ende sijne ouders reysden alle jaeren naer Jerusalem op den feest-dagh van Paeschen.

V. 42. Ende doe Jesus twaelf jaren oudt gheworden was, ende sy naer Jerusalem ghegaen waren, naer de ghewoonte des feest-daeghs &c.

Ick bekenne dat Christus dese pelgrimagie heeft ghedaen naer de ghewoonte der Joden / ende oer sulchs soude iemandt misshen moghen seggen / dat hy mede vele andere Joodsche ghewoonten heeft onderhouden / die daerom nochtans niet goet ghebonden en worden in 't uentw Testament; want alsoo heeft hy sich laten besnijden / alsoo heeft hy het Paesch lam ghe-eren &c. welke ghewoonten / soo iemandt op pretext van Christi exempel wilde intwoeren in de Kercke / die en soude daerom niet laten verispelijck te zijn.

Ick antwoorde datter groot verschil is tusschen de ene Joodsche ghewoonte / die Christus onderhouden heeft / ende tusschen de andere; want sommighe van die / ghelijck zijn gheweest / de Besnijdenisse, het Paesch lam t'eren &c. heeft hy soo onderhouden / dat hy se naderhandt ofte self af-gebroken heeft / ofte dooz sijne Apostelen heeft doen verkonighen als van gheender werden: Galat. 5. v. 2. Soo ghy u laet besnijden, Christus en sal u niet nut zijn. Luc. 22.

24 Cerimonien raeckende de Pelgrimagien.

v. 15. Ick hebbe grootlijcks begheert dit Pascha met u te eten, eer ick lijde. V. 16. Want ick seggh' u, dat ick niet meer daer van eten en sal, tot dat het vervult sal zijn des rijcke Godts. V. 19. Ende hy nam broodt, ende als hy gedanckte hadde &c. Doet dat tot mijnder ghedachtenissen hier mede af-bzekende het eerste / ende in-stellende het tweede : Maer andere Joodtische ghetwoonen / oft cerimonten die hy self onderhouden heeft ende dooz het onderhouden ghethoont heeft dat is goedt waten / soo-mense nergheng in 't nieuwe Testament en bindt bysonderlijck her roepen ofte verboden / blijven goedt ende prijsbaer / die ghebruyghende moghen booz sulckx bande Christenen / naer het exempel Christi, aenbeert ende ghebruyckte worden : Onder dese zijn de Pelgrimagien / ofte reysen tot sekere plaetsen upt deborte : Ergo dese moghen bande Christenen sonder superflite aenbeert worden / ende ghebruyckt. Siet noch boozder :

Actorum Capite 20.

V. 15. Van daer afghescheept zijnde, quamen wy den volghenden dagh teghen Chios over, ende des anderen daeghs leyden wy aen tot Samos, ende bleven te Troeglion, ende daeghs daer-naer quamen wy te Mileten.

V. 16. Want Paulus hadde voorszghenomen Ephesen voorsz by te vaeren, op dat hy den tijdt niet en soude verlijten in Asien; want hy spoedde hem, om soo het hem moghelijck waere, op den Pinxster-dagh te Jerusalem te zijn.

Maerom spoeyde hem Paulus soo / om te Jerusalem te wesen? Den Dordrechtchen Bijbel, 17. Bemerkantwoordt: Op dat hy door de menichte van 't volck, dat op het feest quam, gheleghentheydt soude hebben om het Euangelium te beter te verbreyden. Te sou kanden wesen dat Paulus hier op oock sijn ooghmerck hadde; maer dat dit sijn eerste ende principaelste ofte eenigh booznemen soude gheweest zijn / en hem teken uiter aen-nemen; maer wel 't ghene den H. Hieronymus seght *Epistolá 17.* sprekende aldaer teghen zenen kerker den welcken spottede met de Pelgrimagien

naer't H. Landt, Graven der Martelaren &c. 25
magten naer't H. Landt / segghende / dat het een
bemaeldt landt was / ghelijck dat oock in onse
tijden op ghenomen heeft Hospinianus, segghende /
Dat dat landt wel eertijds een landt is gheweest van seghen;
maer dat de Pelgrims, die nu ter tijdt derwaerts reysen, dat
bevinden te wesen een landt van vervloekinghe. **Dier te**
ghen balt Hieronymus upt / met dese woorzen: ^a
Indien naer het lijden Christi (ghelijck dien goddeloosen
moordt slaertert) dat landt een grouwel is, wat heeft het dan
te bedieden, dat Paulus sich soo ghespoeyt heeft om te Je-
rusalem te wesen, op dat hy daer soude vieren den Pinxster-
dagh?

Ick houdet liever met den ouden Leeraer Hiero-
nymus, als met dese nicotie / ende segghe dat het
terre voornemen / 't welck Paulus heeft gehad om
so spoedelijck te reysen nae Jerusalem, is gheweest /
om aldaer den Feestdag van Sijnen te byeren / en-
de by ghebal / oft per accident dese occasie te ghe-
bruycken om daer het Evangelium onder dese groot-
te meniche volchs te verbruyden.

Wij hebben dan oock het exempel van Paulus,
laugh nae de hemelbaert Christi, van in Belgrina-
gen te gaen / ende ick en bevinde niet dat Paulus
naederhandt dit heeft berispt / oberfulckx't en kan
ghene supersittie zijn dierghelijcke reysen aen te
nemen upt devotie.

Ick binde wel dat hy die van Galatien berispt /
segghende *Capite 4. v. 10.* Ghy onderhout daeghen, ende
maenden, ende tijden, ende Jaeren: als of hy wilde seg-
ghen / dit en magh niet wesen: van ghelijcken oock
de Colossensen *Capite 2. v. 16.* Dat u niemant en oordeele
in het stuck des Feestdaghs, ofte der nieuwe maene, ofte
der Sabbathen.

Maer ick antwoorde met den H. Hieronymus,
hier / op dese plaetsen Pauls: Dat my yemant segghe: Indien
men de daeghen, en maenden, en tijden, en jaeren niet en
magh onderhouden: Soo sijn wy dan plichtigh van dit sel-
ve misdaet, want wy onderhouden, den vierden dagh van
Sabbath, ende Parasceve, ende den Sondagh ende den va-
scien van veertigh daeghen, ende het Hooghtijdt van Paes-
schen,

^a Si post pas-
sionem Chri-
sti (ut scele-
rata vox con-
crepat) hic
derestabilis
locus est,
quid sibi vo-
luit Paulus
Hierosolyma
festinare, ut
ibi faceret
Pentecosten?

^a Dicat ali-
qui: Si dies
observare no
licet, & men-
ses, & tempo-
ra, & annos:
Nos quoque
simile crimē
incurrimus,
quartam Sab-
bathi obser-

vantes, & Pa-
rasceven, & de
diem Domi-
nicam, & je-
junium Qua-
dragema, &
Pentecostes
Ictitiam, &
pro varietate
regionum,
diversa in ho-
nore Marty-
rum tempora
constituta: Ad
quod qui
simpliciter
respondēbit,
dicet; non
eisdem Ju-
daicis obser-
vationis dies
esse, quos
nostros: nos
enim non A-
zymorum
Pascha cele-
bramus, sed
Resurrectio-
nis, & Cru-
cis: Nec sep-
tem, juxta
morem Israēl,
hebdomadas
in Pentecoste
numeramus,
sed Spiritus
S. veneramus
adventum.

26 Cerimonien raeckende de Pelgrimagen
schen, ende de blijdschap van Pinxteren, ende na de ver-
scheydenheit der landtschappen sekere gheselde tijde-
ter eeten der Martelaren. Op het welck, soo yemandt ende-
lijk wilt antwoorden, sal segghen: Dat onse daeghen niet
de selve en sijn met die van de Ioodsche onderhoude-
ghe, want wy en vieren niet den Paesschen van ooghe-
deesselede brooden, maer vande verrijenisse, ende het
Cruys; noch wy en tellen gheen seven weken in den
Sincken, nae de ghewoonte der Joden, maer wy ce-
ren de toekomst vanden H. Gheest. Tot noch toe Hiero-
nymus.

Hier upt blijkt dat den H. Apostel de Galaten,
ende Colossensen niet en berispt / om dat sy enche-
lijk sekere gheselde daeghen / of maenden / of
jaeren onderhielden / maer om dat sy die onder-
hielden op de manieren der Joden / te weten / den
Paesschen met onghesuerde brooden / den Sincken
met seven weken &c. dit is onghedoorloft seght Pau-
lus, want soo zijn die daeghen / swacke, ende arme
eerste beghinselen, Galat. 4. 9. Soo en zijn sy maer schade-
wen, Coloss. 2. 17. Maer die daeghen / ende tijden te
onderhouden / ende te hieren nae de ghewoonte
der Christenen / en is niet onghedoorloft; want dese
alsoo ghebeert wesende / en zijn gheene schadewen
meer / ofte swacke elementen, maer bevestinghen van
de teghenwoozdighe waerheydt. Doch indien onse
Partije dit soo niet verstaen en wilt / soo moet sy
dan haer eyghen selven bevoorzeelen / ende ver-
plichtigh kennen / als sy den Paesschen / ende
Sincken onderhoudt: dit en sal sy niet doen: want
soo moet sy noodsackelijck bekennen / dat Pau-
lus hier niet en berispt de Ioodsche Feest-dae-
gghen / onderhouden wesende naer de ghewoon-
te der Christenen / maer wel onderhouden wesende
naer de ghewoonte der Joden / ghelijck de Galaten
ende Colossensen deden: Ende in deser boeghe-
en komen dese boozsepe Schryftuer-plaetsen
li hter niet te propooste / om te behoonen dat sy
nae Jerusalem is gherepft / alleenlijck om het Euan-
gellum te verkondighen / ende niet om den H. Gheest
te

naer't H. Landt, Graeven der Martelaren &c. 27
verdaght te byeten; want ick sal segghen / ende
honden staen / soo langh als men gheen contrarie
bewijs by en brenghet / dat hy dit heeft ghedaen nae
de ghewoonte der Christenen / ende niet nae de
ghewoonte der Joden; ende alsoo / blyben onse
Pelgrimagten op sekere tijden / ende tot sekere
plaetsen / ghedaen uyt debotte / in haer gheheel /
ende volghens het exempel Pauli, lofweerdigh.

§. II.

Worden voorder beantwoort eenighe op-worpin-
ghen van Partije, teghen de bewijsen §. I. voor-
ghestelt uyt Schriftuer.

Eerste opwerpinghe.

DE Pelgrimagten / ofte reysen der Joden / waer-
den updruckelijck van Godt gheboden / dies-
volghende waeren de Joden verbonden die te vol-
bruyghen: Maer in het nieuwe Testament / en is
overghelijck ghebodt nergens te binden: Ergo al
het ghene de Christenen dies aengaende nu doen / en
is niet anders als Superstitie.

Antwoorde.

Ick antwoorde / eerst, dat het niet van noode en
is / dat onse Pelgrimagten gheboden sijn; 't is ghe-
noegh / dat Christus, sijne Ouders / ende den Apostel
Paulus met haer exempel die gheapprobeert hebben /
ende dat sy naderhandt nergens verboden en
sijn.

Ick antwoorde / ten tweeden, dat hy soo verre
het al superstitie waer / 't ghene ons updrucke-
lijck niet gheboden en is; soo is het dan super-
stitie den Sondagh te byeten inde plaets vanden
Saterdagh: Soo is het superstitie / Peters ende
Peters te stellen voor de kinderen die ghedoops
worden: